

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské výchovy

**Primární prevence šikany
pro děti a mládež z Dětského domova Dagmar**

bakalářský projekt

Autor: Barbora Doupovcová
Vedoucí práce: Mgr. Milena Öbrink Hobzová, Ph. D.

Olomouc 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Brně dne

.....

Barbora Doupvcová

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Mgr. Mileně Öbrink Hobzové, Ph.D., za pomoc při psaní tohoto bakalářského projektu, za její čas, trpělivost a cenné rady. Dále bych chtěla poděkovat řediteli Dětského domova Dagmar za poskytnutí informací. V neposlední řadě patří mé velké poděkování mým blízkým a mé rodině, za jejich podporu a trpělivost.

Obsah

Obsah.....	4
ÚVOD	6
1 ŠIKANA	8
1.1 Znaký šikany.....	9
1.2 Druhy šikany.....	9
1.3 Šikana a legislativa	10
1.4 Druhy prevence šikany	10
1.5 Minimální preventivní program.....	10
2 DĚTSKÝ DOMOV DAGMAR.....	12
2.1 Historie Dětského domova Dagmar	13
2.2 Ekonomická situace Dětského domova Dagmar	13
2.3 Partnerské projekty	14
2.4 Legislativní ustanovení Dětského domova Dagmar	14
2.5 Minimální preventivní program Dětského domova Dagmar.....	14
2.6 Současná situace ohledně šikany v Dětském domově Dagmar	15
3 JEZDECKÁ STÁJ ACABALLADO.....	16
4 APLIKOVANÉ PŘÍSTUPY V PREVENTIVNÍM PROGRAMU	17
4.1 ZOOTHERAPIE.....	17
4.2 HIPOTERAPIE	17
4.3 LOKÁLNÍ PROSTŘEDÍ A JEHO ROLE VE VÝCHOVĚ.....	18
5 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU	19
5.1 Cíle projektu	19
5.2 Personální zabezpečení projektu	19
5.3 Financování projektu	20
5.3.1 Celkové vyčíslení projektu.....	20
5.3.2 Vybraní sponzoři	24
5.4 Organizační část	25
5.5 SWOT analýza Dětského domova Dagmar	25
6 TÁBOR PRO DĚTI.....	28
Hlavní cíl projektu	28
6.1 HARMONOGRAM.....	29
6.2 AKTIVITY	36
6.2.1 Alternativy k aktivitám.....	36
6.2.2 Síť přátelství	36

6.2.3	Péče o koně.....	38
6.2.4	Jízdárna.....	39
6.2.5	Zvířecí rodina	40
6.2.6	Had důvěry	42
6.2.7	Ztroskotání	43
6.2.8	Rybáři	45
6.2.9	Gymnastika na koni - Voltiž	46
6.2.10	Máte ještě volný pokoj?	48
6.2.11	Spadl jsem do studny.....	49
6.2.12	Opičí dráha	50
6.2.13	Stezka odvahy	51
6.2.14	Vyměněné role	53
6.2.15	Společenské hry.....	54
6.2.16	Balónek.....	55
6.2.17	Ale já ANO!	56
6.3	SOUTĚŽE	58
6.3.1	Seznámení s koňmi.....	58
6.3.2	Veverky na lovu	59
6.3.3	Minové pole.....	60
6.3.4	Hasiči.....	61
6.3.5	Závod košťat.....	62
6.3.6	Miss kůň	62
	ZÁVĚR.....	64
	LITERATURA.....	65
	PŘÍLOHA.....	68

ÚVOD

V bakalářské práci jsme zpracovali návrh projektu na téma primární prevence šikany pro děti a mládež z Dětského domova Dagmar. Hlavní část práce je táborový pobyt v jezdecké stáji Acaballado, kde děti přijdou do styku s koňmi, jinými zvířaty a přírodou. K dosažení našeho cíle využijeme koní prostřednictvím hipoterapie a environmentální výchovy, protože má pozitivní vliv na lidskou psychiku.

Cílem teoretické části bakalářského projektu je charakteristika šikany, jejích znaků a popis minimálního preventivního programu v obecné rovině.

Cílem praktické části bakalářského projektu je navrhnout preventivní program prostřednictvím letního tábora s vybranými aktivitami na posílení sociálních vazeb v rámci dětského kolektivu, který v konečném důsledku povede k prevenci šikany.

Program je určen výhradně k primární prevenci této problematiky, stmelení kolektivu, zlepšení vztahů a komunikace i vzájemné spolupráce mezi dětmi.

V první kapitole jsme obecně charakterizovali šikanu a definovali základní prvky šikany. Uvedli jsme základní druhy a znaky šikany, legislativní ukotvení šikany v České republice a charakteristiku prevence šikany.

Ve druhé kapitole se zabýváme charakteristikou konkrétního zařízení, a to Dětského domova Dagmar. Zmiňujeme jeho historii, ekonomickou situaci i projekty, kterých se dětský domov zúčastnil. V poslední řadě uvádíme legislativu, která spravuje řízení dětského domova, minimální preventivní program daného domova a současnou situaci ohledně šikany.

Ve třetí kapitole se zaměřujeme na popis konkrétní jezdecké stáje, kde bude projekt formou týdenního tábora probíhat.

Ve čtvrté kapitole nabízíme aplikované přístupy v preventivním programu, kterými je podporována primární prevence při možném rozvoji sociálně nežádoucích až patologických jevů, jimiž jsou děti a mládež z dětského domova ohroženi. Charakterizujeme zooterapii, do které spadá i dále definovaná hipoterapie. Okrajově se v kapitole zmiňujeme o lokálním prostředí ve výchově a environmentální výchově, jelikož jsme aktivity v projektu navrhli do přírodního prostředí.

V páté kapitole popisujeme celkovou informační strukturu projektu, jako personální zabezpečení, financování, celkové vyčíslení, organizační část či SWOT analýzu Dětského domova.

V šesté kapitole znázorňujeme navržený harmonogram tábora a aktivity zaměřené na posílení kolektivních vztahů a primární prevenci.

V závěru je celkové shrnutí bakalářského projektu s návazností použité literatury a příloh.

1 ŠIKANA

Šikanování lze chápat jako sociální nemoc, jejímž následkem je poškozování zdraví jak jednotlivce, skupin a rodiny, ale i celé populace.¹

Říčan (1995, s. 26) uvádí ve svém díle „Agresivita a šikana mezi dětmi“ definici šikany: „Šikanování říkáme tomu, když jedno dítě nebo skupina dětí říká jinému dítěti ošklivé a nepříjemné věci, bije je, kope, vyhrožuje mu, zamyká je v místnosti a podobně. Tyto incidenty se mohou často opakovat a pro šikanované dítě je obtížné, aby se samo ubránilo. Jako šikanování mohou být označeny také opakované posměšky nebo ošklivé poznámky o rodině. Jako šikanování však obvykle neoznačujeme občasnou rvačku nebo hádku přibližně stejně fyzicky vybavených soupeřů.“

Bendl (2003) ve svém díle naráží na skutečnost, že žádná definice šikany nemůže uvést přesnou míru, o jak závažnou formu šikany se jedná.²

Etické fórum České republiky – Bílý kruh bezpečí ve svém sborníku příspěvků z konference v roce 2009 uvádí, že problematiku šikany zvládá příznivý počet škol a školských zařízení. Tyto školy a školská zařízení pracují s vlastními vypracovanými programy proti šikaně, které navazují na metodický pokyn ministerstva. Dále spolupracují s rodiči, s organizacemi, nadacemi, pedagogicko-psychologickými poradnami, sociálními odbory i s Policií ČR. Navzdory nabízené pomoci a otevřenosti problému šikany jsou ale školy a školská zařízení, které šikanu ignorují. Nejčastějším důvodem je obava ze ztráty dobré pověsti, ale stává se i to, že o šikaně v zařízení neví.³

Bendl (2003) uvádí, že šikaně lze předejít různými druhy opatření. Jedním z nich je zapojení jedinců do společných činností. Jednou z celé řady navrhovaných strategií je „princip kooperace“. Bendl (2003) chápe princip kooperace jako kooperativní učení a výchovu, projektovou výuku nebo celoškolské projekty.⁴

¹ KOLÁŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. 2011, s. 18.

² BENDL, Stanislav. *Prevence a řešení šikany ve škole*. 2003, s. 11.

³ ETICKÉ FÓRUM ČR, Bílý kruh bezpečí (sdružení). *Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém, sborník příspěvků z konference: Praha 19. března 2009*. 2009, s. 36.

⁴ BENDL, Stanislav. *Prevence a řešení šikany ve škole*. 2003, s. 66.

1.1 Znaky šikany

Kolář (2001) zmiňuje, že dostatečným důvodem pro zahájení vyšetřování šikany jsou přímé alarmující signály. Těmi jsou telefonické nebo osobní informace od rodičů o podezření na šikanování, náhlé odhalení šikany nebo zoufalá reakce oběti. Jakýkoliv signál šikany je nutné prošetřit. K rychlému vyhodnocení situace, zda se opravdu jedná o šikanu, pomohou zřetelné projevy šikany.⁵

Mezi zřetelné projevy šikanování patří tyto znaky:

- opakovatelnost,
- záměrnost,
- nepoměr sil,
- samoučelná agrese,
- dlouhodobost.⁶

1.2 Druhy šikany

Kolář (2001) rozlišuje více projevů šikanování, a to v přímé a nepřímé, fyzické a verbální a aktivní a pasivní rovině. Díky tomuto vymezení lze lépe určit odlišnosti mezi druhy šikany.

Druhy šikanování:

- **Fyzické aktivní přímé** – lze uvést jako příklad projevu škrcení, fackování, kopání.
- **Fyzické aktivní nepřímé** – agresor za sebe pošle někoho jiného, například oběti ničí věci.
- **Fyzické pasivní přímé** – agresor brání oběti, aby si sedla do lavice.
- **Fyzické pasivní nepřímé** – agresor odmítne pustit oběť ze třídy, když o to požádá.
- **Verbální aktivní přímé** – agresor na oběť útočí pomocí urážek, zesměšňování, nadávání.
- **Verbální aktivní nepřímé** – agresor ubližuje oběti formou symbolické agrese (kresby), pomlouvá ji.
- **Verbální pasivní přímé** – agresor úmyslně neodpovídá oběti na pozdrav nebo otázku.
- **Verbální pasivní nepřímé** – agresor svede na oběť něco, co sám udělal, a oběť je nespravedlivě obviněna. Spolužáci se oběti nezastanou.⁷

⁵ KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. 2001, s. 108–109.

⁶ KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. 2001, s. 109.

⁷ KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. 2001, s. 32.

1.3 Šikana a legislativa

Práva a povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků upravuje zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).⁸

O to, aby každé dítě mělo řádnou výchovu, zázemí a byla zachována a respektována jeho práva, dohlíží zákon č.359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Dále pro dítě zajišťuje náhradní rodinné prostředí nebo obnovuje funkci narušené rodiny, která není schopna se o dítě postarat a řádně jej vychovávat.⁹

1.4 Druhy prevence šikany

Prevence má zpravidla tři druhy dělení, a to na primární, sekundární a terciární. Primární prevence se projevuje snahou o předejití sociálně-deviantnímu jednání v prostředí, kde daný sociálně-patologický problém ještě nevznikl. V rámci sekundární prevence se již působí na osoby rizikové z pohledu sociální patologie nebo již deviantně poznamenané. Při poslední terciární prevenci se projevuje snaha o zmírnění již vzniklého problému či zabránění opětovnému páchání trestného činu.¹⁰

1.5 Minimální preventivní program

Votava (2019) chápe minimální preventivní program jako dokument, který je určen pro školy a školská zařízení. Obsah minimálního preventivního programu upravuje individuální intervence, které napomáhají žákům osvojit si kompetence, způsobilosti, ale také dovednosti ovlivňující nízký stupeň rizika pro následný výskyt či rozvoj rizikového chování.¹¹

Další důležitá obsahová část minimálního preventivního programu je zaměřena na definici krátkodobých a dlouhodobých cílů, které vychází z podmínek školy či školského zařízení. Při tvorbě minimálního preventivního programu by se měli zapojit všichni pracovníci zařízení a spolupracovat společně se zákonnými zástupci žáků. Minimální preventivní program je vždy tvořen na aktuální školní rok a kontroluje jej Česká školní

⁸ Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Částka 190, §21.

⁹ Zákon č. 359/1999 Sb. Ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí. §1.

¹⁰ KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. 2008, s. 148.

¹¹ VOTAVA, Jiří. *Sociální pedagogika v prostředí školy: cíle, hodnoty, prevence*. 2019, s. 104.

inspekce. Hlavním iniciátorem při tvorbě minimálního preventivního programu je školní metodik prevence. Ten má na starost koordinaci tvorby a jeho celkovou realizaci.¹²

¹² KIKALOVÁ, Kateřina. *Úvod do studia prevence závislosti dětí a dospívajících*. 2014, s. 37.

2 DĚTSKÝ DOMOV DAGMAR

Dětský domov Dagmar je příspěvkovou organizací, která zajišťuje náhradní výchovnou péči jedincům, již nejsou zletilí. Zřizovatelem dětského domova je Jihomoravský kraj.

Konkrétně jsou cílovou skupinou osoby nezletilé, převážně ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osoby do věku 19 let, o jejichž umístění do domova rozhodl soud.

Cílem dětského domova je zdravý vývoj jedinců, poskytnutí správné výchovy a vzdělávání a předejití vzniku nebo rozvíjení negativních projevů chování. Zároveň se snaží o zmírnění nebo úplné odstranění již vzniklých poruch chování. Děti a mládež z Dětského domova Dagmar jsou připravováni na budoucí povolání a zaměstnanci se jim pokouší věnovat maximální úsilí ke kompenzaci nedostatečné rodinné výchovy, nejdéle však do věku 26 let.¹³

Dále je velmi důležitým cílem, aby každý jedinec získal kompetence pro co nejlepší zařazení do společnosti, a vytvoření takového prostředí, které by jedinci nahradilo základní materiální i citové prostředí pro rozvoj vědomostí i dovedností.¹⁴

Součástí dětského domova je školní jídelna, návštěvní prostor, zahrada s relaxačními prvky, bazén a víceúčelové hřiště.¹⁵

V zařízení působí sociální pracovníci, vychovatelé, pedagogičtí pracovníci, asistenti pedagogů a psycholog.¹⁶

¹³ *Co jsme vlastně zač?* [online]. [cit. 11. 2. 2021].

¹⁴ Kol. Aut. *Školní vzdělávací program*. 2018, s. 4.

¹⁵ Kol. Aut. *Školní vzdělávací program*. 2018, s. 6.

¹⁶ Kol. Aut. *Školní vzdělávací program*. 2018, s. 7.

2.1 Historie Dětského domova Dagmar

Podnětem výstavby Dětského domova Dagmar byla lidská solidarita. Název nese po jménu dánské královny Dagmar, kterou se nechal inspirovat brněnský spisovatel a básník Rudolf Těsnohlídek. Díky Těsnohlídkově podnětu vznikla tradice, kdy lidé začali dobrovolně přispívat na sociálně slabší pomocí prodeje vánočních stromků. Z toho vyplývá, že založení domova Dagmar je spojeno s brněnskou tradicí rozsvícení vánočního stromku na náměstí Svobody, který každý rok přiváží povoz s koňmi z nedalekých Bílovic nad Svitavou. Z výnosu této solidarity mezi lidmi začala v roce 1928 výstavba dětského domova, která byla dokončena roku 1929.

V šedesátých letech proběhla změna zařízení na „Dětský domov rodinného typu“ a poslední provedené přestavby proběhly v roce 2006, kdy se přistavělo třetí patro v rámci rozšíření prostor pro větší kapacitu zařízení.¹⁷

2.2 Ekonomická situace Dětského domova Dagmar

Zřizovatelem Dětského domova Dagmar je Jihomoravský kraj, tudíž hlavním zdrojem financí je státní rozpočet. Jedním z dalších příjmů dětského domova jsou příspěvky ze strany sponzorů, dále finanční podpora ze strany různých nadací a samotných jedinců.¹⁸

Finanční zdroje ze státního rozpočtu z velké části pokryjí platy zaměstnanců, příspěvky do fondu sociálních a kulturních potřeb, náklady na vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami, úhradu učebních pomůcek, odměnu za práci a další vzdělávání pedagogických pracovníků.¹⁹

Dále ministerstvo určí na každý kalendářní rok výši výdajů ze státního rozpočtu určenou na každou rodinnou skupinu v dětském domově, na každého ubytovaného ve školském zařízení a na každé lůžko ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy.²⁰

¹⁷ *Naše historie* [online]. [cit. 11. 2. 2021].

¹⁸ *Naši sponzoři* [online]. [cit. 14. 2. 2021].

¹⁹ Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. Částka 190, § 160, s. 118.

²⁰ Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. Částka 190, § 161 odst. 1 (a), s. 120.

2.3 Partnerské projekty

V roce 2020 se dětský domov zapojil do projektu Nadace Terezy Maxové dětem a ING Bank fondu. Projekt byl směřován na mimořádnou pomoc v době nouzového stavu kvůli COVID-19. Tento projekt pomohl dětskému domovu zakoupit potřebné vybavení pro on-line výuku po tom, co se zavřely školy. Příspěvek byl ve výši 30 700,- Kč a pomohl tak finančně dětskému domovu lépe zvládnout koronavirovou pandemii.²¹

Dále je dětský domov zapojen do projektu Doučování dětí Dětského domova Dagmar pedagogy ZŠ. Z důvodu koronavirové krize se domluvil ředitel Dětského domova Dagmar s ředitelkou základní školy Svornosti 7 v Brně na pravidelném docházení pedagogických pracovníků do domova a ti zde dobrovolně v odpoledních hodinách pomáhají dětem s přípravou a doučují je.²²

2.4 Legislativní ustanovení Dětského domova Dagmar

Dětský domov upravuje zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.²³

Činnost dětského domova se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).²⁴

2.5 Minimální preventivní program Dětského domova Dagmar

Dle Inspekční zprávy České školní inspekce Jihomoravského inspektorátu je v Dětském domově Dagmar dobře zajištěna ochrana dětí před sociálně-patologickými jevy. Minimální program Dětského domova Dagmar klade důraz na smysluplné využívání volného času, na zdravý životní styl, na osvojení si sociálního chování a odolnost před rizikovým chováním. Minimální preventivní program se dále zaměřuje na rozvoj takových dovedností, které ve výsledku povedou k tomu, že si děti budou schopné samy určit reálné životní cíle. Tyto realizace jsou plánovány systematickým rozložením konkrétních aktivit, které budou

²¹ Partnerské projekty [online]. [cit. 14. 2. 2021].

²² Projekty: [online]. [cit. 14. 2. 2021].

²³ Zákon č. 109/2002 ze dne 5. února 2002 o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. § 1.

²⁴ Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Částka 190, §7 odst. 5.

zapojeny do běžného aktivizačního programu dětí. Navržený bakalářský projekt je v souladu s cíli minimálního preventivního programu Dětského domova Dagmar.²⁵

2.6 Současná situace ohledně šikany v Dětském domově Dagmar

Pro zmapování současné situace výskytu šikany v Dětském domově Dagmar byl proveden rozhovor s ředitelem zařízení, který byl od začátku tvorby projektu seznámen s naším záměrem. Ředitel zařízení souhlasil s rozhovorem, který objasnil otázku, zda se nyní vyskytuje šikana mezi dětmi či nikoliv. Nestrukturovaný telefonický rozhovor trval přibližně 10 minut.

Hlavním cílem rozhovoru bylo získání povolení k realizaci preventivního programu proti šikaně. Dílčím cílem rozhovoru bylo získat další informace o projevech šikany u dětí v dětském domově.

Pan ředitel Kusý uvedl, že se v současné době v jejich Dětském domově šikana nevyskytuje. Zmínil se však, že se již v minulosti setkal s výskytem šikany v zařízení. Finálním řešením šikany bylo ukončení agresorova pobytu v dětském domově nebo jeho přemístění do výchovného ústavu. V rozhovoru ředitel Dětského domova uvedl, že šikana je častým problémem dětských domovů. Proto je každý preventivní program, který eliminuje výskyt šikany velmi potřebný. Ředitel tak vyslovil souhlas s realizací programu, který bude zaměřen na prevenci šikany.

Z rozhovoru vyplynulo, že se šikana v Dětském domově vyskytovala. I když se zařízení s touto problematikou nyní nepotýká, je dle ředitele potřebné se v tomto ohledu na prevenci více zaměřit.²⁶

²⁵ Výroční zpráva [online]. [cit. 7.10.2021].

²⁶ KUSÝ, Daniel, ředitel Dětského domova Dagmar [ústní sdělení]. Brno, 12.10.2021.

3 JEZDECKÁ STÁJ ACABALLADO

Nedaleko Slavkova u Brna leží obec Němčany, kde se nachází jezdecká stáj Acaballado, která je součástí projektu. Stáj je situovaná v krásném prostředí nedaleko Ždánického lesa. Ve stáji se nachází celkem dvanáct koní. V areálu žijí i psi, kočky, kozy, ovce, slepice, kačeny, husy i páv. Přímo v areálu stájí je místnost, která nabízí 10 lůžek pro možné ubytování účastníků táborů či vícedenních návštěv, plně vybavená kuchyně spojená se společenskou místností, toalety a sprchy. Součástí jezdecké stáje jsou profesionální kvalifikovaní cvičitelé, trenéři a ošetřovatelé koní. V období letních prázdnin jezdecká stáj pořádá jezdecké tábory ve čtyřech turnusech a každou neděli kroužky pro malé „koňáky“, během kterých se děti učí hravou formou vše důležité o chovu koní, péči o koně, ale i ježdění na koních. Jezdecká stáj nabízí i vyjížďky do přírody pod dohledem trenérů a různé vyjížďkové výlety na koních na více dní.²⁷

Jezdecká stáj se pyšní pořádáním kulturních a společenských akcí, a to podporou historického povědomí napoleonských válek. Inscenací předvádí společně s projektem „tenkrát ve Slavkově“ bitvu u Slavkova. Tato akce je otevřená pro diváky, a to bezplatně.²⁸ Koně jsou speciálně cvičené na hluk z děl i střelení ze zbraní. Oheň, děla, zbraně i velký počet vojáků dodává scéně z války reálný prožitek.²⁹

²⁷ *Stáj Němčany*. [online]. [cit. 17. 2. 2021].

²⁸ *Užitečné informace*. [online]. [cit. 17. 2. 2021].

²⁹ *O nás*. [online]. [cit. 17. 2. 2021].

4 APLIKOVANÉ PŘÍSTUPY V PREVENTIVNÍM PROGRAMU

Pro zamezení rozvoje či eliminaci šikany ve vybraném dětském domově jsme zvolili cestu prevence v kruhu přírody a zvířat. Převážně se tím budeme zabývat v následujících kapitolách.

4.1 ZOOTHERAPIE

Harvardský biolog Edward Osborne Wilson přišel s teorií, že každý člověk má biologicky zakódovaný zájem o přírodu. Všechny životní formy přírody ve člověku aktivují pozitivní pocity a antidepresivní i antistresové mechanismy. Z tohoto důvodu lidé záměrně uplatňovali již dávno v minulosti, ale i v současnosti léčebnou moc kontaktu se zvířaty nebo práce při obstarávání zvířat či zahrady.³⁰ Již začátkem dvacátého století se stávali součástí převážně psi a koně při fyzioterapii v různých rehabilitačních zařízeních. Nejvíce se začal rozšiřovat takzvaný návštěvní program, kdy zvířata navštěvují domovy důchodců, dětské domovy nebo i psychiatrická zařízení. Dále se zavedlo do léčebných a pedagogických zařízení terapeutické ježdění, takzvaná hipoterapie.³¹

4.2 HIPOTERAPIE

Každý jedinec při setkání se zvířetem reaguje emocionálně, například strachem, zvědavostí nebo něhou. Tyto reakce lidí nejsou řízeny rozumem, ale instinktem podle jejich povahy. Zvířata také reagují instinktivně či intuitivně a svým projevem vyjadřování pomáhají člověku porozumět jeho lidské intuitivní stránce, která běžně není natolik využívána. Lidé se při střetnutí se zvířaty snaží vzbudit zájem o svou osobu. Tato dovednost ve vztahu ke zvířeti se tendenčně přenáší do kontaktu s okolním světem. Zvláště u dětí je tato situace užitečná, jelikož se takto učí být vnímavější k potřebám svého okolí a zbavují se tak svého dětského egoismu.³²

Dnes však hiporehabilitace není vnímána převážně jako fyzioterapeutická metoda, ale přihlíží se k faktu, že vliv koně na člověka je mnohostranný, a dotýká se roviny tělesné, psychické i sociální. Účinná terapie ze zahraničí funguje na principu podstaty osmdesátí

³⁰ VELEMÍNSKÝ, Miloš. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. 2007, s. 27.

³¹ VELEMÍNSKÝ, Miloš. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. 2007, s. 28.

³² VELEMÍNSKÝ, Miloš. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. 2007, s. 216.

procent času tráveného péčí o koně a dvaceti procent času zaměřeného na ježdění.³³ Autor Klik (1995) uvádí, že se jedná především o vytvoření důvěry, odbourávání úzkosti, odstranění antipatií a agresivity, či výcvik kreativity.

Posílení sebedůvěry či zklidnění agresivních jedinců se uskutečňuje pomocí léčebného pedagogicko-psychologického ježdění. Používá se u jedinců, kteří jsou sociálně, psychicky či emocionálně narušení. Touto metodou se vytváří interakce mezi klienty nebo je zde kůň považován za prostředníka mezi klientem a terapeutem. Kůň je veden pomocí lonže a klient provádí různé cviky.³⁴

4.3 LOKÁLNÍ PROSTŘEDÍ A JEHO ROLE VE VÝCHOVĚ

Podle Procházky (2012) je v lokálním prostředí mix sociálních, geografických a environmentálních faktorů, které mají přímý i nepřímý vliv na utváření osobnosti člověka. Bude-li pro jedince prostředí stabilní a spojeno s příjemnými prožitky, můžeme předpokládat, že se u něj bude rozvíjet stabilita osobnosti, bude mít pocit bezpečí a jistoty a také budou podpořeny pozitivní emoce.³⁵

Environmentální výchova přispívá k porozumění důležitosti, souhrnnosti a složitosti vztahů mezi člověkem a životním prostředím. Tento způsob výchovy vede jedince k aktivnímu postoji k ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje jeho rozvoj ohledně životního stylu, rozvoje lidské civilizace, ale i hodnotové orientace.³⁶

Dále také pozitivně ovlivňuje a učí jedince odpovědnosti k ochraně přírody, vzbuzuje tvořivost, aktivitu, toleranci ale i ohleduplnost ve vztahu k prostředí, vede jedince k utváření zdravého životního stylu a citlivému přístupu k přírodě.³⁷

³³ VELEMÍNSKÝ, Miloš. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. 2007, s. 224.

³⁴ KULICOVÁ, Jana. In kol. autorů *Hiporehabilitace*. 1995, s. 5-8.

³⁵ PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. 2012, s. 124.

³⁶ RYCHLÍKOVÁ, Berta. Environmentální výchova průřezové téma v rámcovém vzdělávacím programu pro ZŠ. 2005, s. 5.

³⁷ RYCHLÍKOVÁ, Berta. Environmentální výchova průřezové téma v rámcovém vzdělávacím programu pro ZŠ. 2005, s. 6.

5 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU

Projekt je zaměřen na zlepšení vztahů mezi účastníky dětského domova a na osvojení si pozitivního přístupu k životu, lidem, zvířatům i sám k sobě. Jako dílčí cíl byl zvoleno odbourání úzkostí a stresu u dětí z dětského domova a dále získání kladných zkušeností a zážitků se společníky Dětského domova Dagmar.

V projektu jsou navrženy aktivity, které jsou zaměřeny na rozvoj pozitivního přístupu každého jedince ke kolektivu. Důraz je kladen na vzniku či rozvoje agrese u dětí, která by dále mohla vést ke vzniku sociálně nežádoucích jevů, konkrétně šikany. Aktivity jsou cíleně zaměřeny na posílení kolektivních vztahů, spolupráci, vzájemnou důvěru a rozvoj kladných hodnot osobnosti.

Aby bylo dosaženo efektivnějších výsledků, je projekt záměrně situován do prostředí koní. Terapie s koňmi vysoce přispívá při rozvoji kladných osobních hodnot a zmírňuje úzkostlivé stavy či deprese.

5.1 Cíle projektu

Nejdůležitějším cílem projektu je navrhnout aktivity tak, aby fungovaly jako prevence u vzniku sociálně nežádoucích až patologických jevů. Konkrétně jsou aktivity zaměřené na primární prevenci šikany, která je v dětských domovech často rozšířeným problémem. Zároveň je jedním z dalších cílů i rozvoj přátelských vztahů mezi dětmi a vychovateli z dětského domova a navázání nových přátelských vztahů s instruktory z jezdeckého klubu.

Další dílčí cíle:

- osvojení si pozitivních vztahů k přírodě a zvířatům,
- upozornění na možnost výskytu sociálně-patologických jevů při nedostatečném pozorování vztahů mezi dětmi,
- naučit děti spolupracovat v kolektivu bez takzvaného škatulkování a předsudků.

5.2 Personální zabezpečení projektu

Protože jsou aktivity navrženy tak, aby děti přišly do kontaktu s novými dospělými osobami a zároveň mohly navázat hlubší vztah s jejich vychovateli, bude na organizaci celé akce participovat celkem 5 dospělých osob.

Z Dětského domova Dagmar se budou účastnit dva vychovatelé. Kapacita ubytovacího zařízení bohužel neumožňuje navýšit počet vychovatelů z dětského domova. Z jezdecké stáje

Acaballado je potřeba pro uskutečnění tábora celkem 3 osoby, konkrétně dva jezdeckí trenéři a vedoucí tábora.

5.3 Financování projektu

Z důvodu pandemické krize Covid 19 a s ní spojenými omezeními podobných táborových pobytů nedovedeme odhadnout, kdy bude možné projekt realizovat. Z toho důvodu budou v rámci sponzoringu osloveny subjekty, které spolupracují a podporují zdravý vývoj dětí z dětských domovů a jejich kvalitně strávený volný čas, až před uskutečněním projektu.

5.3.1 Celkové vyčíslení projektu

Pro lepší přehlednost jsme zpracovali vyčíslení projektu do tabulek č. 1–5. V rámci financování projektu byl již osloven zastupující člen stáje Acaballado. Protože stáj provozuje spolek, jenž je nevýdělečný a je závislý na příspěvcích členů stáje, není stáj schopna projekt sponzorovat. Celková částka za tábor se bude odvíjet od konečného počtu zúčastněných osob. Celkové vyčíslení je uvedeno při maximálním počtu 8 dětí a 2 vychovatelů. Finanční vyčíslení, které je uvedeno v tabulkách, bylo určeno majitelem stáje Acaballado dle vlastních ceníkových služeb. Ceny jsou uvedeny aktuálně pro rok 2021 v korunách českých.

Tabulka č. 1 Stravování

Stravování			
	Osoba/den	Osoba/7 dní	osoba/délka pobytu
Snídaně	20,-	140,-	120,-
Svačina	15,-	105,-	90,-
Oběd	100,-	700,-	600,-
Svačina	15,-	105,-	75,-
Večeře	100,-	700,-	600,-
Celkem za osobu	250,-	1 750,-	1 485,-

Tabulka č. 2 Jízdné MHD

Jízdné MHD		
	osoba do 15ti let	Dospělá osoba
Po Brně 2 zóny 60 minut	6,-	25,-
Mimo Brno 4 zóny 90 minut	8,-	34,-
Cesta tam	14,-	59,-
Cesta zpět	14,-	59,-
Celkem	28,-	118,-

Tabulka č. 3 Ceník za pronájem koně s výstrojí

ceník za pronájem koně s výstrojí			
	kůň/den	více koní - cca 5	Celkem cena za den
Pondělí	x	x	x
Úterý	1 500,-	x	1 500,-
Středa	x	7 500,-	7 500,-
Čtvrtek	x	7 500,-	7 500,-
Pátek	1 500,-	x	1 500,-
Sobota	x	7 500,-	7 500,-
Neděle	x	x	x
Celkem za pobyt			25 500,-

Tabulka č. 4 Ceník za trenéra

Ceník za trenéra = 350,-/ hodina		
	Trenér 1.	Trenér 2.
Ponděli	x	x
Úterý	2,5 hod	x
Středa	3 hod	3 hod
Čtvrtek	1 hod	x
Pátek	2 hod	x
Sobota	3,5 hod	1,5 hod
Neděle	x	x
Celkem hodin	12 hodin	4,5 hodin
Celkem cena	4 200,-	1 575,-

Tabulka č. 5 Celkové shrnutí

Celkové shrnutí		
	Den	Pobyt
Stravování	250,-/osoba	1 485,-/osoba
Pobyt	100,-/noc, osoba	600,-/osoba
Doprava vlastní	Na náklady DD	Na náklady DD
Doprava MHD	Základní 59,-, dítě 14,-	Základní 118,-, dítě 28,-
Zapůjčení koně s vybavením	1 kůň/1500,-	cca 5 koní/25 500,-
Možnost zapůjčení páteřní vesty		350,-/osoba
Trenér a instruktor	350,-/hod	5 775,-
Celkem dospělá osoba	409,-	2 203,-
Celkem dítě	364,-	2 113,-
Celková cena pobytu při počtu 8 dětí + 2 vychovatelé		52 585,-

5.3.2 Vybraní sponzoři

V rámci sponzoringu jsme vybírali převážně subjekty, které již s Dětským domovem spolupracují. Zohlednění byli převážně ti sponzoři, kteří podporují financování podobných projektů, a proto byly navrženy i firmy, které se zabývají prodejem jezdeckého příslušenství.

Tabulka č. 6 Sponzoři

Případný sponzor	doména
Nadace Terezy Maxové	dostupné z: https://www.nadaceterzymaxove.cz/
Nadační fond pro rozvoj plného vědomí	dostupné z: https://www.plnevedomi.cz/
Studentská nezisková organizace Míše Naděje	dostupné z: https://www.misenadeje.cz/
Firma Bonita	dostupné z: https://www.hriste-bonita.cz/
Firma Obluk	dostupné z: https://www.obluk.cz/
Firma jezdecké potřeby Čapek	dostupné z: https://www.equisun.cz/
Firma Horseandme	dostupné z: https://www.horseandme.eu/
Jihomoravský kraj	dostupné z: https://www.kr-jihomoravsky.cz/
Úřad městské části Žabovřesky - Město Brno	dostupné z: https://www.zabovresky.cz/
Student Agency	dostupné z: https://www.studentagency.cz/
Vysoké učení technické v Brně	dostupné z: https://www.vut.cz/

Požadovaný příspěvek od vybraných sponzorů

Pro financování jsme zvolili vyšší počet subjektů a to proto, že budeme pro Dětský domov shánět částku v plné výši, tedy 52 585,- Kč. U hlavních sponzorů jsme provedli průzkum, dle kterého jsme zjistili, o jaký finanční příspěvek můžeme žádat. Již u dvou subjektů můžeme projekt financovat z 90 %, což po zaokrouhlení odpovídá částce 47 327,- Kč. Zbylou částku budeme požadovat od výše uvedených zdrojů.

Úřad městské části Žabovřesky – Město Brno – Zjistili jsme, že Dětský domov může žádat o dotace na projekty a provozní náklady v oblasti podpory rodiny, volnočasových aktivit a zájmových činností, tělovýchovných a sportovních aktivit či ochrany životního prostředí. Na webových stránkách jsme se dozvěděli, že maximální výše dotace u jednotlivých žádostí činí 50 000,- Kč. Budeme tedy žádat přibližně o **60 %** z celkové částky požadované na uskutečnění projektu, přesněji o 30 000,- Kč.

Nadace Terezy Maxové – podle průzkumu jsme na webových stránkách Nadace Terezy Maxové zjistili, že nadace již v minulosti finančně přispívala na podporu volnočasových aktivit a osobního rozvoje pro děti z dětských domovů. Průměrný příspěvek byl v hodnotě 39 000,- Kč/dětský domov. Vzhledem k této částce jsme se rozhodli, že na uskutečnění projektu budeme žádat přibližně **30 %** z celkového vyčíslení, konkrétně o 15 500,- Kč.

5.4 Organizační část

Projekt je speciálně navržen pro děti a mládež z Dětského domova Dagmar v Brně ve věkové kategorii od 8 do 14 let. Jelikož je projekt naplánován jako týdenní tábor, je kapacitně omezen počtem zúčastněných dětí na maximální počet osmi účastníků a dva vychovatele. Tábor bude probíhat v Němčanech u Slavkova, kde se nachází jezdecká stáj Acabballado. Jezdecká stáj má zkušenost s pravidelným pořádáním jezdeckých táborů pro děti a mládež a má přímo v areálu možnost ubytování až dvanácti osob. Protože se stáj nachází nedaleko Brna, je možnost se dopravit na místo prostřednictvím hromadné dopravy. Další z možností je rezervace minibusu či vlastní doprava.

5.5 SWOT analýza Dětského domova Dagmar

Při tvorbě SWOT analýzy jsme vycházeli z porovnání SWOT analýz jiných dětských domovů (DD Boršov, 2017; DD Hodonín, 2016) a z rozhovoru s ředitelem Dětského domova Dagmar.

Silné stránky

- vhodné umístění DD,
- kvalifikace zaměstnanců,
- spolupráce s nadacemi,
- spolupráce se školskými zařízeními.

Slabé stránky

- nízká finanční stabilita,
- nízká angažovanost a spolupráce s partnerskými projekty,
- nedostatečná informovanost o DD na webových stránkách,
- nízká prevence šikany.

Hrozby

- nedostatečná kvalifikace zaměstnanců,
- nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců,
- nedostatečná péče o psychickou stránku zaměstnanců,
- nízký počet dětských domovů,
- nedostatek finančních prostředků,
- zvýšená aktivita sociální práce při napravování ohrožených rodin,
- vysoký počet přiřazených dětí do ústavní a výchovné péče.

Příležitosti

- navazování kontaktů s novými organizacemi,
- noví sponzoři,
- větší kvalifikace zaměstnanců,
- lepší vybavení zařízení,
- nová spolupráce s nadacemi,
- zapojení do projektů týkajících se péče a výchovy dětí,
- vyšší počet kompetentních pracovníků,
- příležitost zabezpečit děti z dětského domova po dovršení věku 18 let,
- obdržení materiálních darů od společností, nadací, podnikatelů atd.,
- rozšíření DD, aby každé dítě mělo svůj pokoj a soukromí,
- zvýšení prevence sociálně patologických-jevů a zařazení šikany do minimálního preventivního programu,
- vyšší finanční příspěvky ze státního rozpočtu,
- pracovník zabývající se pouze dětskou psychologií v organizaci,
- workshopy a teambuildingy pro zaměstnance DD na téma syndrom vyhoření, odměny, podpora ze strany organizace.

Silné stránky Dětského domova Dagmar vidíme v odborné kvalifikaci veškerého personálu a v dalším vzdělávání zaměstnanců. Jako další silnou stránku vnímáme spolupráci mezi domovem a nadacemi. I když považujeme účast na partnerských projektech za stránku slabou, hodnotíme pozitivně alespoň náklonnost k využití nabízených projektů. Z rozhovoru s ředitelem zařízení bylo patrné, že je Dětský domov otevřen veškerým projektům zaměřených na pozitivní rozvoj jeho účastníků. Problémem v realizaci byly většinou vysoké náklady. Takové zjištění bylo prvotním impulzem pro navržení tohoto projektu, který by nemusel být financován ze strany domova. Dále kladně hodnotíme spolupráci Dětského domova s dalšími školskými zařízeními, kam děti dochází. V neposlední řadě je nutno zmínit vhodné umístění Dětského domova, jelikož se nachází téměř v centru Brna.

Slabé stránky vidíme v nedostatečné informovanosti o Dětském domově na webových stránkách. Z rozhovoru s ředitelem Dětského domova jsme zjistili, že další slabou stránkou je finanční nestabilita. Dětský domov je závislý na příjmu z dotací a podpory sponzorů. Výskyt takového problému je dle ředitele v podobných zařízeních častý. Dále negativně hodnotíme málo časté využití projektů určených pro dětské domovy. S ohledem na kvalitní zpracování minimálního preventivního programu Dětského domova v oblasti prevence sociálně-patologických jevů podle nás chybí zaměření se konkrétně na šikanu v dětském domově. Problematika šikany v dětských domovech je příliš častá, a proto navrhuje větší pozornost její prevenci.

Příležitosti vidíme v oslovení nových sponzorů, ve vyšší kvalifikaci zaměstnanců a také v navazování nových vztahů s nadacemi, což podpoří finanční stabilitu a zkvalitní vybavenost zařízení. Dalším přínosem by bylo, kdyby se Dětský domov více zapojoval do projektů na podporu péče a výchovy dětí v ústavním zařízení. Dále také důslednější prevence u sociálně-patologických jevů. Příležitostí by byly pravidelné teambuildingy a workshopy pro zaměstnance Dětského domova a větší důraz na jejich psychické zdraví.

Hrozbou Dětského domova může být nedostatečná kvalifikace zaměstnanců či nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců. Hrozby jsou reálné v nedostatku financí a ve vysokém nárůstu umístění dětí do zařízení ústavní a výchovné péče. Další hrozbou je nedostatečná péče o psychické zdraví zaměstnanců. Například v případě syndromu vyhoření u zaměstnance hrozí nedostatečná či zanedbatelná péče o děti v daném dětském domově.

6 TÁBOR PRO DĚTI

Hlavní cíl projektu

Hlavním cílem projektu je navržení táborového pobytu pro děti a mládež z Dětského domova Dagmar ve věkové kategorii 8–14 let. Projekt je vytvořen tak, aby preventivně eliminoval vznik či rozšíření šikany mezi dětmi.

Celková kapacita programu je 8 dětí a 2 zaměstnanci z Dětského domova. Jelikož se programu musí zúčastnit i 2 osoby ze stáje, a to jezdecký trenér a instruktor, konečným maximálním počtem účastníků tohoto projektu je 12 osob.

Poslední zúčastněnou osobou je majitel stáje, který bude držet funkci vedoucího tábora. Tábor bude vedoucí uvádět, zakončovat a dále se bude účastnit vybraných aktivit. Tábor by měl probíhat v letních měsících, především z důvodu dobrého počasí a volnějšího programu dětí v letních prázdninách.

Přesnější termín konání akce bude zvolen před jejím uskutečněním, a to dle pandemické situace a dále dle rozvrhu táborů stáje Acaballado.

Hlavním cílem je využití níže uvedených aktivit a jejich zapojení do programu. Aktivity jsou cíleně zaměřeny na zlepšení vztahů mezi účastníky, posílení vzájemné důvěry, posílení osobnosti každého účastníka, a tím preventivně působit na vznik možné agrese vedoucí ke vzniku šikany.

Aktivity jsou zařazeny do programu tak, aby byly časově synchronizovány s harmonogramem a zároveň rozvíjely vlastnosti a dovednosti v souladu s hlavními cíli programu.

Jedním z hlavních výstupů bude táborové soutěžení, v jehož průběhu může každé dítě získat určitý počet bodů. Na konci budou vyhodnoceny tři děti s nejvyšším bodovým skóre dle prvního, druhého a třetího místa. Děti budou odměněny táborovou cenou.

Mimo hlavních cen získá malé ceny každé zúčastněné dítě. Významným benefitem bude pro každého dětského účastníka diplom za jezdecký výcvik, který bude vyhodnocen na konci pobytu. Přehled jezdeckých aktivit je uveden v harmonogramu a vrcholí poslední velkou vyjížděnkou.

6.1 HARMONOGRAM

Harmonogram tábora jsme zpracovali do přehledných tabulek č. 1-7. Když přihlédneme k faktu, že projekt je zaměřený na účastníky v dětském věku, může se harmonogram dle individuálních potřeb účastníků měnit. Avšak program i aktivity jsou navrženy tak, aby zbyl čas na odpočinek a zábavu, a také počítá i s časovými rezervami.

Tabulka č. 7 Pondělí

Pondělí
15:00 příjezd do stájí jezdeckého klubu Acaballado
15:15 ubytování v areálu JK Acaballado
15:30 prohlídka stájí a areálu
16:00 informativní schůzka o průběhu následujícího týdne, určení cílů pobytu (co se děti naučí, jaké jsou očekávané výstupy, seznámení s harmonogramem a aktivitami)
16:30 první setkání s koňmi (děti se seskupí na jízdárně, kde jim bude představen kůň) (Dozví se základní informace o koních: průměrný věk, výška, váha, jezdecké sporty atd.)
17:15 soutěž 1. – Seznámení s koňmi
17:45 převlečení do večerního oblečení k táboráku
18:00 táborák s opékáním špekáčků a seznámení táborníků se členy JK Acaballado
20:00 večerní hygiena, společné čtení
21:00 večerka

Tabulka č. 8 Úterý

Úterý	
7:00	budíček, ranní hygiena
7:30	snídaně
8:00	krmení koní, zametení popadaného sena z ranního krmení v uličkách stáje
8:45	poučení o vedení koní, chování v jejich blízkosti, odvedení koní do výběhů
9:15	úklid stájí včetně boxů
11:00	svačina
11:30	aktivita 1. – Síť přátelství. Účastníci se rozdělí na dva týmy, které budou soutěžit proti sobě.
12:30	krmení zvířat v areálu
13:00	oběd
13:30	polední klid
14:30	aktivita 2. – Péče o koně
15:15	ukázka sedláni a uzdění koně
15:30	svačina
15:45	aktivita 3. – jízdárna
18:15	odsedláni koně
18:30	odvedení koní z výběhů do stájí
19:00	krmení koní, úklid stájí po krmení
19:30	večeře
20:00	večerní hygiena, přiřazení koní k dětem (každému bude přiřazen kůň či poník, o kterého se bude po celý týden starat a jezdit na něm), společné vyprávění příběhů ze života koní
21:00	večerka

Tabulka č. 9 Středa

Středa	
7:00	budíček, ranní hygiena
7:30	snídaně
8:00	krmení koní, úklid stájí po krmení
8:45	odvedení koní do výběhů
9:15	úklid stájí
10:45	svačina
11:00	skupina A (pokročilí) – vyjížďka na koních s instruktorem, skupina B – jízdárna s trenérem
12:30	odsedláni koní, zavedení na pastviny
13:00	oběd
13:30	polední klid
14:30	skupina A – jízdárna s trenérem, skupina B – vyjížďka na koních formou procházky s doprovodem instruktora
16:00	odsedláni koní, zavedení na pastviny
16:30	svačina
16:45	aktivita 4. – Zvířecí rodina
17:15	soutěž 2. – Veverky na lovu
18:00	odvedení koní z výběhů do stájí
18:30	hřebelcování koní
19:00	krmení koní, úklid stájí po krmení
19:30	večeře
20:00	večerní hygiena
20:30	chystání spaní na slámě ve stáji
21:00	večerka

Tabulka č. 10 Čtvrtek

Čtvrtek	
7:00	budíček, ranní hygiena
7:30	snídaně
8:00	krmení koní, úklid stájí po krmení
8:45	odvedení koní do výběhů
9:15	úklid stájí
10:45	svačina
11:00	aktivita 5. – Had důvěry
12:00	aktivita 6. – Ztroskotání
12:45	krmení zvířat v areálu
13:00	oběd
13:30	polední klid
14:30	sedláni koní
15:00	společná vyjížďka k nedalekému rybníku
15:30	plavení koní, koupání, svačina
17:30	po cestě aktivita 7. – Rybáři
18:00	odsedláni koní
18:30	odvedení koní z výběhů do stájí
19:00	krmení koní, úklid stájí po krmení
19:30	večeře
20:00	hraní společenských her ve společenské místnosti
21:00	večerní hygiena
21:30	večerka

Tabulka č. 11 Pátek

Pátek	
7:00	budíček, ranní hygiena
7:30	snídaně
8:00	krmení koní, úklid stájí po krmení
8:45	odvedení koní do výběhů
9:15	úklid stájí
10:45	svačina
11:00	aktivita 8. – Gymnastika na koních - Voltiž (jízdárna – lonž)
13:00	oběd
13:30	polední klid
14:30	aktivita 9. – Máte ještě volný pokoj?
15:00	aktivita 10. – Spadl jsem do studny
15:30	svačina
16:00	aktivita 11. – Opičí dráha
17:00	soutěž 3. – Minové pole
17:30	hraní a mazlení se zvířaty v areálu
18:00	odvedení koní z výběhů do stájí
18:30	krmení koní, úklid stájí po krmení
19:00	převlečení do oblečení k táboráku
19:15	chystání táboráku
19:30	táborák a opékání špekáčků
21:30	vyprávění strašidelných historek
22:00	aktivita 12. – Stezka odvahy
23:00	večerka

Tabulka č. 12 Sobota

Sobota	
7:00	budíček, ranní hygiena
7:30	snídaně
8:00	krmení koní, úklid stájí po krmení
8:45	odvedení koní do výběhů
9:15	úklid stájí
10:45	svačina
11:00	soutěž 4. – Hasiči
12:00	krmení zvířat v areálu
12:30	oběd
13:00	polední klid
14:00	sedláni koní
14:30	skupina A (pokročilí) – vyjížďka na Mohyly míru skupina B – vyjížďka do Slavkova na kofolu a prohlídku zámecké zahrady na koních
16:00	skupina B – návrat do Němčan
17:00	skupina A – prohlídka Mohyly míru, svačina
17:00	skupina B – odsedláni koní, sprchování a umývání koní
17:30	skupina B – aktivita 13. – Vyměněné role
18:00	skupina A – návrat do Němčan
18:00	skupina B – volná zábava, odpočinek
19:00	skupina B – odvedení koní z výběhů do stájí
19:30	skupina B – krmení koní, úklid stájí po krmení s pomocí instruktorů
20:00	skupina B – večeře
20:30	skupina B – aktivita 14. – Společenské hry
20:30	skupina A – odsedláni koní, sprchování, umývání a vysušení koní
21:00	skupina A – večeře
21:00	skupina B – večerní hygiena
21:30	skupina A – večerní hygiena
22:00	večerka

Tabulka č. 13 Neděle

Neděle	
8:00	budíček, ranní hygiena
8:30	snídaně
9:00	klidová aktivita 15. – Balónek
10:00	soutěž 5. – Závod košťat
10:30	aktivita 16. – Ale já ANO!
11:00	svačina
11:15	soutěž 6. – Miss kůň
12:15	přehlídka koní a vyhodnocení soutěže miss kůň
13:00	oběd
13:30	zakočení tábora, vyhodnocení 3 nejlepších účastníků, vzpomínky (co se dětem nejvíce líbilo)
15:00	balení věcí, loučení
15:30	odjezd

6.2 AKTIVITY

Při výběru aktivit jsem se inspirovali odbornými publikacemi i vlastní fantazií. Aktivity jsou zvolené tak, aby u dětí krok za krokem rozvíjely osobnostní rysy a pomalu uvolňovaly atmosféru mezi účastníky. Zároveň také aktivity spojené se stykem s koňmi jsou posloupně zvolené, a to z toho důvodu, aby se u dětí postupně rozvíjel vztah ke koni, aby se děti koní nebály.

6.2.1 Alternativy k aktivitám

Pokud by se projekt uskutečňoval v době pandemické krize, je nutné dodržet veškerá vládní nařízení a pobyt jim přizpůsobit. Pokud by nebyla možná účast více než 8 osob (6 dětí, 2 vychovatelé a 2 instruktoři), nebude možné z ekonomických důvodů projekt uskutečnit a termín provedení bude odložen na dobu, kdy bude pandemická situace stabilní. V případě odložení či neuskutečnění projektu lze navržené aktivity využít i v prostředí Dětského domova. Pro požadovaný výsledek doporučujeme vyčkat na vhodnou situaci k realizaci navrhovaného projektu.

Další možnou hrozbou pro narušení projektu a aktivit je špatné počasí. V případě bouřek a prudkých dešťů by se program neměnil, pouze aktivity budou uskutečněny na kryté jízdárně, stejně tak aktivity s koňmi a výcvik. Pokud by špatné počasí neohrožovalo účastníky ani koně na životě a vyjížďka do přírody by nebyla nebezpečná, budou tréninky formou vyjížďky uskutečněny i za drobného deště.

6.2.2 Síť přátelství

Úvod

- Přátelství je důležitý vztah mezi lidmi. S použitím provázku bude mezi dětmi vytvořena viditelná síť, která znázorní jejich soudržnost přátelství.

Cíl aktivity

- Cílem této aktivity je, aby děti pochopily, jak je přátelství důležité a křehké.
- Při aktivitě se děti musí přizpůsobit a vyhovět svému příteli tak, aby jejich pouto přátelství vydrželo. Naučí se, že mnohdy musí udělat krok vpřed či vzad, i to, že když nebudou brát ohled na svého přítele, pouto mezi nimi se může rozpadnout.

Věková kategorie

- Neomezená

Pomůcky

- Prostor
- provázek

Časová náročnost

- cca 1 hodina

Průběh aktivity

- Všichni účastníci se postaví do kruhu, včetně přítomných dospělých. Pro děti je důležité zažít pouto přátelství a pocit důvěry i k dospělým. Jsou dvě varianty provedení.
- První varianta vyžaduje sudý počet zúčastněných. Když všichni stojí v kruhu, osoby naproti sobě drží 3 metry dlouhý natažený provázek ukončený na obou koncích smyčkou vytvářející poutko na uchopení. Tím v kruhu vznikne síť, v níž je každá dvojice propojena provázkem. Je důležité, aby tyto provázky byly vždy napnuté. Děti mají vyznačenou trasu a cíl, do kterého musí dojít ve stejné formaci kruhu tak, jako stály na začátku. Když ve dvojici jeden udělá krok dopředu, druhý musí udělat krok dozadu a vzájemně se musí přizpůsobit jeden druhému. Je vhodné, aby trasa obsahovala nějaké překážky, jako jsou například dveře či schody.
- Druhá varianta stojí na stejných principech jako první. Jediný rozdíl je v tom, že je pouze jeden delší provázek, který je svázaný na koncích, a tím vytváří kruh. Drží se ho všichni společně a opět je důležité, aby se při pohybu udržel tvar kruhu.

Hodnocení aktivity

- Při této aktivitě by si děti měly uvědomit, jakým způsobem funguje přátelství, a provázek mezi nimi trefně simuluje ono pouto přátelství. Z mého pohledu je to příležitost k naučení se přizpůsobivosti.

Reflexe

- Po ukončení aktivity si děti sednou do kruhu a hází si balónem mezi sebou, přičemž každý slovně vyjádří, co se mu na aktivitě líbilo a co ne.³⁸

6.2.3 Péče o koně

Úvod

- Při této aktivitě se děti naučí, proč je péče o koně tak důležitá, zároveň se seznámí s nástroji, které se používají při péči o koně, a pro bližší kontakt si vyzkouší koně vyhřebelcovat.

Cíl aktivity

- Děti se naučí základní vnější péči o koně
- Seznámí se s bezpečnostními pravidly při kontaktu s koněm
- Přijdou s koněm do blízkého kontaktu, navážou s koněm vztah
- Osvojí si důležitost starání se o něco/někoho
- Zapamatují si postup při péči o koně

Věková kategorie

- 8-14 let

Pomůcky

- Kůň
- Základní sada pro čištění koní (hřebílko, kartáč, houba, háček na kopyta, kartáč)
- Vodítko

Časová náročnost

- 45 minut

Průběh aktivity

- Při této aktivitě se děti poprvé dostanou do přímého kontaktu s koněm. Nejprve děti odvedou koně z ohrady do stájí před box a uvážou jeho vodítko k boxu. Pro

³⁸ PETILLON, Hanns. *1000 her pro školy, kroužky a volný čas*. 2013, s. 60.

začátečníky je důležité koně uvázat, aby neutekl. Kompetentní pracovník stájí upozorní děti, jak mají ke koni přistupovat, a názorně ukáže, jak se o koně pečuje. Následně si to děti vyzkouší samy. Při této aktivitě je důležité, aby do kontaktu s koněm přišli všichni zúčastnění.

Hodnocení aktivity

- První kontakt s velkým zvířetem, jako je kůň, může být pro spoustu lidí děsivý, ale je to nezapomenutelný zážitek. Děti si zde také osvojí činnost, kdy se o někoho starají a navážou určitý vztah ke zvířatům. Můžou si zde zároveň odbourat případný strach z koní.

Reflexe

- Děti hladí koně a říkají mu, co se jim nejvíce líbilo na tom, když o něj pečovaly.³⁹

6.2.4 Jízdárna

Úvod

- Tato aktivita slouží k rozdělení dětí do skupin dle zkušeností a dovedností v jízdě na koni.

Cíl aktivity

- Děti se naučí základní sed na koni a vyzkouší si koně ovládat sami. Dále se rozdělí do jezdeckých skupin dle jejich dovedností a zkušeností s jezdecktvím, což je důležité pro jejich pozdější rozvoj v jezdecktví.

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Kůň
- Jezdecká výbava pro koně (uzda, sedlo, deka pod sedlo)
- Jezdecká výbava pro děti (legíny/tepláky/rajtky, pevná obuv, helma jezdecká/na kolo, páteřní chránič)

³⁹ Aktivitu zpracovala autorka bakalářské práce.

- Trenér jezdeckví
- Lonž
- Lonžovací bič

Časová náročnost

- 2 a půl hodiny

Průběh aktivity

- Aktivita slouží k tomu, aby trenér jezdeckví rozpoznal, jaké má každé jedno dítě zkušenosti s jízdou na koni, za účelem rozdělení dětí do skupin dle náročnosti. Pro lepší soustředěnost trenéra i koně se v začátcích tréninku používá lonž. Lonž lze popsat jako dlouhé vodítko, kterým udržuje trenér koně v kruhu, a učí jezdce, co má dělat při třech základních chodech koně: krok, klus a cval. Pokud jezdec nemá žádné dosavadní zkušenosti s jezdeckvím, začíná s tréninkem od úplného začátku. Děti se zde naučí, jak na koni sedět, jak ho pobízet, a převážně držet rovnováhu těla. Jde o harmonii mezi jezdcem a koněm, takže se jezdec přizpůsobuje pohybům koně.

Hodnocení aktivity

- Rozdělení dětí do skupin je důležité z toho důvodu, aby se pokročilé děti mohly rozvíjet dále a neučily se něco, co již umí. Méně zkušené se budou učit na jízdárně, zatímco ti zkušenější mohou vyjet na vyjížděku. Zároveň trenér bude moci k dětem přistupovat individuálně, což je při jezdeckvím podstatné.

Reflexe

- Děti mají za úkol popsat, co pro ně při ježdění bylo nejtěžší, čeho se bály, co se jim nejvíce líbilo a jaký to pro ně byl zážitek.⁴⁰

6.2.5 Zvířecí rodina

Úvod

- Stejně jako u jiných aktivit bude výhodou, když se zapojí i dospělí lidé. Děti musí najít svého kamaráda do páru. Pár, který se najde jako první, dostane nejvíce bodů. Tábor je pro osm dětí, a když se zapojí i vychovatelé a instruktoři, můžeme vytvořit 6 dvojic.

⁴⁰ Aktivitu zpracovala autorka bakalářské práce.

Rozdělení bodů připadá dle umístění. Pro první pár je sedm bodů, pro druhý pár šest bodů a tak dále.

Cíl aktivity

- Rozvoj spolupráce
- Účastníci se učí vnímat chování druhých

Věková kategorie

- Neomezená

Pomůcky

- Lístky se jmény zvířat

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Všichni hráči se posadí do kruhu na zem. Hru budou hrát děti i přítomní dospělí. Vedoucí hry si dopředu připraví papírové lístky a na každý lístek napíše nějaké zvíře. Je důležité, aby se stejné zvíře objevilo na dvou lístcích. Lístků je třeba tolik, kolik lidí se hry zúčastní. Každý obdrží od vedoucího hry lístek a nikomu neříká, jaké je zvíře. Cílem hry je, aby každý našel stejné zvíře, jako je on sám. Na povel vedoucího hry se účastníci promění na zvíře, které mají napsané na lístku. Například když bude mít účastník na lístku psa, musí se chovat jako pes, chodit po čtyřech a štěkat. Účastníci mezi sebou hledají stejné zvíře, jako jsou oni, a dají se do páru. Když jsou všichni v páru, hrajeme znovu, ale s jinými zvířaty. Můžeme vytvořit kartičky na povolání, hmyz, pohádkové bytosti a tak dále.

Hodnocení aktivity

- Tato hra vyvolá mezi všemi legraci a uvolnění. Zároveň ale musí vnímat, jak se chovají jejich kamarádi, a najít si svého kamaráda do páru. Účastník hledá stejné zvíře, jako je on sám a automaticky k druhému účastníkovi přistoupí pozitivně a přátelsky.

Reflexe

- Děti mimicky znázorní smajlíka, který vyjadřuje jejich spokojenost s aktivitou. Když předvedou zamračeného smajlíka, tak se při hře necítily dobře a naopak. Následně diskutují o tom, jak se při aktivitě cítily a jaké pro ně bylo spárovat se s náhodnou osobou.⁴¹

6.2.6 Had důvěry

Úvod

- Tato hra je zaměřená na spolupráci a vnímavost mezi účastníky. Určitým aspektem je i důvěra, jelikož jsou všichni účastníci odkázáni na jednoho jediného účastníka, který je vede.

Cíl aktivity

- Rozvoj spolupráce
- Posílení důvěry mezi účastníky
- Účastníci se naučí odpovědnosti za své činy

Věková kategorie

- 6-14 let

Pomůcky

- Vyznačená trasa s překážkami (schody, zábradlí, kopec, slalom)
- Šátky na oči

Časová náročnost

- 1 hodina

Průběh aktivity

- Nejdříve vedoucí hry vyznačí trasu, kudy bude had veden. Účastník, který bude hlavou hada a nebude mít šátek přes oči, si projde trasu, kterou povede zbytek účastníků. Účastníci se postaví do řady a zavážou si šátek přes oči. Následně se chytí za ruce a hlava hada prochází trasu, upozorňuje své spoluhráče na nástrahy před nimi

⁴¹ PETILLON, Hanns. *1000 her pro školy, kroužky a volný čas*. 2013, s. 44.

a vede je tak, aby nepřišli k úrazu. Je důležité, aby trasa měla mnoho překážek. Pokud by se had rozpojil, musí trasu započít znovu od startu. Za úspěšné dosažení cíle dostane každý účastník 5 bodů.

Hodnocení aktivity

- Aktivita je velmi náročná na provedení, protože účastníci se musí spoléhat pouze na jednoho, kdo je vede, a nevidí, kam jdou. Může to u nich vyvolávat pocit strachu, ale naučí se tím někomu věřit. Je důležité, aby účastník, který další vede, byl zodpovědný a bral svou úlohu vážně.

Reflexe

- Účastníci si na konci této aktivity sednou do kruhu a povídají si o tom, jaký to byl zážitek, co jim šlo nejlépe, co naopak nejhůře a jak se při tom cítili.⁴²

6.2.7 Ztroskotání

Úvod

- Při této hře se ukáže, jak se účastníci mezi sebou dokážou domluvit. Hra je zaměřená na spolupráci a uvědomění si, co je pro ně v životě potřebné a důležité.

Cíl aktivity

- Rozvoj spolupráce
- Schopnost domluvit se ve skupině

Věková kategorie

- Neomezená

Pomůcky

- Papíry
- Psací potřeby

Časová náročnost

- 60 minut

⁴² PETILLON, Hanns. *1000 her pro školy, kroužky a volný čas. 2013, s. 76.*

Průběh aktivity

- Účastníci se posadí do kruhu. Vedoucí hry začne vyprávět příběh o tom, že právě ztroskotali s lodí, kde byly dva záchranné čluny. Čluny však byly malé, tak unesou pouze určitý počet lidí, kteří se musí se rozdělit do dvou skupin, aby každá měla svůj člun. Dále vypráví, že jsou přetížení a mohou si na člunu nechat pouze deset věcí. Každý účastník si tedy prvně sám sepíše seznam deseti věcí, které by si s sebou vzal, aby přežil na pustém moři, než doplují se skupinou na opuštěný ostrov. Vedoucí hry účastníkům představí seznam věcí, které jsou na potápějící se lodi. Tento seznam si předem připraví a vyhotoví ve dvou provedeních tak, aby obě skupiny měly seznam všech věcí před sebou. Účastníci musí jednat rychle a rozmyslet se, co je pro ně důležité. Jakmile je seznam hotový, účastníci si zvolí dva zástupce ze svého týmu do rady trosečníků. Tito zástupci se musí společně s trosečníky člunu domluvit na celkovém seznamu deseti věcí pro celý tým. Tento seznam musí sepsat a uspořádat se rada trosečníků, kde každý člun zastupují zvolení zástupci. Dále se musí domluvit všichni členové rady na společném seznamu věcí, které si společně oba čluny přivezou na opuštěný ostrov. Když oba týmy zvolí stejnou věc, na které se shodnou, mohou si vybrat další, takže se celkově může z lodi odnést dvacet věcí. V poslední řadě všichni účastníci společně sepíšou jeden seznam věcí, který bude rozdělen pro dva čluny tak, aby všichni přežili. Účastníci mezi sebou diskutují nad každou věcí, z jakého důvodu si ji chtějí z lodi vzít a v čem jim pomůže.

Hodnocení aktivity

- Účastníci se musí dohodnout a spolupracovat. Tyto aktivity nejsou jednoduché, ale děti se naučí vzájemné spolupráci a jednání.

Reflexe

- Děti si na konci hry povídají o tom, zda se dokázali dohodnout a jak je důležité spolupracovat.⁴³

⁴³ PETILLON, Hanns. *1000 her pro školy, kroužky a volný čas*. 2013, s. 49.

6.2.8 Rybáři

Úvod

- Děti si v této hře mají uvědomit obnovitelnost přírodních zdrojů a jak je pro svět důležité zachování určité rovnováhy mezi přírodou a trhem.

Cíl aktivity

- Uvědomit si omezenost přírodních zdrojů naší planety

Věková kategorie

- Neomezená

Pomůcky

- Papírové rybičky
- Papírové hrací peníze

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Děti jsou zrovna u rybníka a vychovatel rozmístí po přilehlé louce vystřižené papírové rybičky. Dětem vysvětlí, že jsou teď rybáři, kteří loví ryby v moři a dále je prodávají do obchodů celého světa. Za každou vylovenou rybu obdrží papírový penízek, aby pochopily funkci trhu. Děti mají nejprve motivaci vylovit co nejvíce ryb a získat za ně co nejvíce peněz. Po chvíli však děti vyloví všechny ryby, a na louce nezbude ani jedna. Rozvede se diskuse o tom, že už v moři není ani jedna ryba, protože je všechny prodaly do světa, a jaký to má nyní dopad na to, že sice mají peníze, ale ryby z moře zmizely. Debata je zaměřená na důležitost obnovování zdrojů jako třeba v lese. Kácí se dřevo, ale sází se nové stromy.

Hodnocení aktivity

- Tato aktivita pomůže dětem představit si důležitost ekologického systému, vyzkouší si ji a zažijí ji v praxi.

Reflexe

- Děti mluví o tom, zda si uvědomily vážnost tématu aktivity, a navrhnou řešení, kdyby taková situace vznikla. Zároveň diskutují o tom, co o současných problémech podobného typu vědí, a tím se dále učí od ostatních.⁴⁴

6.2.9 Gymnastika na koni - Voltiž

Úvod

- Pomocí této aktivity se často naváže významný vztah mezi koněm a jezdcem. Voltiž je jezdecká disciplína, při níž jezdec provádí gymnastické cviky. Při naší aktivitě nepůjde o úplnou akrobacii, ale o základní cviky. Při těchto cvicích se jezdcí musí spolehnout na koně a navážou s ním hlubší vztah. Je často využívána při hiporehabilitacích.

Cíl aktivity

- Souhra jezdce s koněm
- Vytvoření důvěry
- Odbourání úzkostí
- Rozvoj kreativity

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Trenér
- Kůň
- Lonž
- Lonžovací bič
- Madla
- Zádová poduška
- Voltižní pás
- Uzdečka s vyvazovacími otěžemi

⁴⁴ Aktivitu přepracovala autorka bakalářského projektu na základě inspirace bakalářskou prací (Malá, 2014).

Časová náročnost

- 2 hodiny

Průběh aktivity

- Při voltiži nemá každý jezdec svého koně, a proto je zvolen jeden kůň, který je nejvhodnější. Na něm se jezdci postupně střídají. Trenér vede koně a udržuje jej v chodu. Nejdříve se zvolí krok, kdy si jezdec zvyká na pohyby koně bez sedla. Jezdec se buď přidržuje madel, nebo má ruce v bok, aby získal na koni větší rovnováhu. Pokud chceme prohloubit jezdcovo vnímání pohybů koně, přimějeme ho, aby měl zavřené oči. Jezdec si vyzkouší stabilitu ve všech chodech, poté přejde znovu do kroku. Nyní začíná gymnastická část, kdy má jezdec za úkol provádět na koni během chůze tyto cviky: kleknout si, stoupnout si, jet pozpátku nebo na způsob dámského sedu. Dále provedeme některé ze základních cviků povinné sestavy při závodním voltiži, jako je například základní sed, váha – jezdec přejde do kleku a zároveň natáhne levou ruku a pravou nohu, mlýn – jezdec se otočí o 360 stupňů. Pokud se jezdec nebojí, můžeme zkusit tyto aktivity provádět i v klusu či cvalu, avšak to doporučuji u pokročilejších jezdců. Gymnastické cviky budou u každého jezdce přizpůsobeny jeho možnostem. V případě, že by se nějaké dítě bálo, zůstaneme pouze u chodu krok a klus a některých gymnastických cvičení, jako dotknout se rukou špičky boty. Pro začínajícího jezdce je i samotná jízda na koni bez sedla zážitkem.

Hodnocení aktivity

- Pro jezdce je tento zážitek výjimečným a rozvíjí v něm nejvíce pocitů. Účastník může pociťovat strach, štěstí i adrenalin. Zároveň je jezdec s koněm více propojen, protože koni sedí přímo na zádech bez sedla. Rozvíjená je i motorika, jelikož se účastník musí snažit udržet rovnováhu a provádět cviky.

Reflexe

- Děti po aktivitě nakreslí sebe na koni a prvek, který se jim nejvíce líbil.⁴⁵

⁴⁵ Aktivitu zpracovala autorka bakalářské práce.

6.2.10 Máte ještě volný pokoj?

Úvod

- Tato hra je zaměřená převážně na pohybovou činnost a vnímavost. Zároveň je hra lehce seznamovací, protože se účastníci ptají na určité vlastnosti, zájmy, dovednosti a podobně.

Cíl aktivity

- Seznámení se spoluhráči
- Rozvoj vnímavosti
- Rozvoj postřehu

Věková kategorie

- 8-14 let

Pomůcky

- Židle

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Děti si sednou do kruhu na židle tak, aby všechny byly obsazené. Na jednoho hráče židle nezbude, takže stojí uprostřed v kruhu. Přistoupí k jednomu spoluhráči a zeptá se ho: „Dobrý den, máte ještě volný pokoj?“. Oslovený hráč odpoví: „Ano, ale jen pro ...“. Hráč, který odpovídá, si vybere jednu vlastnost nebo znak, jako například hnědé vlasy. Odpoví tedy: „Ano, ale pouze pro ty, kteří mají hnědé vlasy“. V tom okamžiku si všichni hráči, kteří mají hnědé vlasy, musí vyměnit místo. Hráč, který stojí v kruhu a ptá se vybraného spoluhráče, se pokouší zabrat místo někoho jiného. Když si sedne na místo hráče s hnědými vlasy, který si chce přesehnout, zůstává v kruhu ten, na kterého nezbylo místo, a ptá se nyní on.

Hodnocení aktivity

- Při hře mohou hráči zvolit varianty pro ty, kteří mají rádi zmrzlinu, nebo pro ty, kteří jsou nepořádní. Při hře se pozná, kdo jaký je a co má rád, ale přitom se děti zabaví pohybovou a soutěžní aktivitou.

Reflexe

- Děti stojí v kruhu a hází si míčem. Ten, kdo má míč, mluví o tom, jaké měl pocity, když nebyl vybrán, a jak se cítil, když si nestihl sednout a zůstal stát v kruhu.

6.2.11 Spadl jsem do studny

Úvod

- Aktivita je zaměřená na pantomimu. Děti se při této činnosti naučí chválit své kamarády a vybrat činnost, která ostatním jde a ve které jsou dobré. Zároveň jsou děti vyzdvihnuté před ostatními a pochválené za něco, v čem jsou nejlepší.

Cíl aktivity

- Zažít pochvalu
- Naučit se chválit
- Rozvoj pantomimy
- Naučit se hodnotit objektivně

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- žádné

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Účastníci hry si stoupnou do kroužku a jeden hráč si klekne doprostřed kruhu. Hráč na zemi říká: „Spadl jsem do studny!“. Ostatní hráči se zeptají: „Jak jsi hluboko?“. Hráč ve studni odpoví libovolné číslo, například: „150 metrů hluboko“. Hráči se znovu zeptají: „A kdo tě má vytáhnout?“. Hráč ve studni odpoví například: „Ten, kdo umí nejlépe tančit“. Nyní účastníci nad studnou musí zatančit a hráč ve studni si vybere jednoho, kterému to šlo nejlépe. Ten mu podá ruku a spadne do studny místo hráče, který tam byl. Hra se opakuje s dalšími možnostmi, jako jsou například: kdo umí nejlépe štekát, vařit, zpívat, hrát na kytaru, uklonit se a tak dále.

Hodnocení aktivity

- Důležité při této hře je, aby se děti snažily na každém najít něco, v čem je nejlepší, a aby byl každý pochválen. Pozor si musíme dát na to, aby si děti nevybíraly své kamarády, ale opravdu hodnotily všechny účastníky.

Reflexe

- Účastníci ohodnotí aktivitu přichystaným papírovým smajlíkem (usměvavý a zamračený) a rozvedou diskusi o tom, jestli umí někoho nebo i sebe pochválit a jak je to důležité. Dále se baví o tom, jaké měli pocity, když je někdo vyzdvihl, že jsou v něčem nejlepší.

6.2.12 Opičí dráha

Úvod

- Aktivita je zaměřená na zábavu a pohyb pro odlehčení od ostatních aktivit zaměřených na rozvoj dílčích vlastností účastníků.

Cíl aktivity

- Zdolat dráhu s překážkami
- Užít si zábavu

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Překážky (schody, zábradlí, balíky sena...)
- Švihadlo, gymnastický kruh,
- Koště, hrábě, trakař, ...

Časová náročnost

- 1 hodina

Průběh aktivity

- Vychovatel vytvoří trasu pomocí jakýchkoliv pomůcek, které budou sloužit jako překážky. Děti musí zdolat tuto opičí dráhu v co nejlepším čase a bez trestných bodů. Trestné body jsou uděleny za nepřekonání překážky. Na konci získají 3 účastníci s nejlepším časem 5 bodů pro každého.

Hodnocení aktivity

- Opičí dráha je oblíbená fyzická činnost v tělesných výchovách základních škol, protože děti rády zdolávají nějaké překážky a baví je různorodost připravené trasy. Čím více překážek trasa obsahuje, tím zajímavější to pro děti je. Důležitý je pro rozvoj motoriky.

Reflexe

- Děti mají za úkol proběhnout dráhu znovu a zastavit se u překážky, která je nejvíce bavila.⁴⁶

6.2.13 Stezka odvahy

Úvod

- Stezka odvahy je zaměřená převážně na zážitkovou aktivitu. Děti na tento zážitek budou vzpomínat, a jelikož budou rozdělené do dvojic, utuží mezi sebou vztah díky společnému prožitku strachu a dobrodružství.

⁴⁶ Aktivitu zpracovala autorka bakalářského projektu.

Cíl aktivity

- Společný zážitek
- Navázání hlubšího přátelského vztahu
- Zábava

Věková kategorie

- Neomezená

Pomůcky

- Baterka
- Strašidla – lidi s kostýmy
- Svíčky
- Svítící náramky
- Suvenýry

Časová náročnost

- 1 hodina

Průběh aktivity

- Stezka odvahy bude začínat u společného táboráku, kde se budou vyprávět strašidelné historky. Jako poslední se bude vyprávět o strašném příběhu, který se stal nedaleko stáje v lese. Vedoucí tábora si vymyslí strašidelný příběh, avšak s ohledem na věkovou kategorii skupiny či toho, jak se účastníci budou bát. Mezitím se připraví instruktoři s vychovateli z dětského domova, a to tak, že si obléknou kostýmy, nalíčí se a rozmístí se na stanoviště. Je důležité, aby stanoviště byla blízko u sebe, protože děti budou chodit po dvojicích, aby se nemohlo stát, že se ztratí nebo že si nějak ublíží. U každého stanoviště děti budou muset splnit nějaký úkol a donést suvenýr jako důkaz splnění stezky odvahy. Suvenýr bude například svítící náramek nebo plastové upířské zuby. Stanoviště děti poznají tak, že bude osvětlené svíčkami, tak i uvidí, kudy se mají vydat. Když bude vedoucí tábora vyprávět poslední příběh, zmíní se, že se dříve v okolí blízkého lesa ztrácely děti (se souvislostí s příběhem), a zeptá se, zda jsou všichni. V tu chvíli se děti dozví, že jeden z nich chybí. Ten odešel „na záchod“, opravdu však odešel s instruktory a čeká u posledního stanoviště. Dále vedoucí řekne,

že se občas na začátku cesty k lesu objeví světýlko, a když se děti otočí, cesta bude osvětlená svíčkami. Dále vypravěč vyšle první dvojici hledat jejich kamaráda. Na konci trasy se vždy jeden z dvojice vymění za předešlého hledaného. Ti nejmenší půjdou jako poslední s dospělým.

Hodnocení aktivity

- Pro děti bude tato aktivita velkým zážitkem. Je důležité dávat si pozor, aby se děti nebály příliš, a přizpůsobit strašení na stanovištích a po cestě věku dětí. Děti budou muset uhádnout na stanovištích hádanku nebo splnit nějaký úkol, aby dostaly trofej ze stezky. Trasa vede přes pole a lesem, takže dalším důležitým bodem je dávat pozor na děti a kontrolovat je, zda nesešly ze stezky.

Reflexe

- Účastníci předvedou pomocí pantomimy postavu, která je nejvíce vystrašila. Starší děti tuto postavu přirovnají k postavě z jejich oblíbeného seriálu, hry či filmu.⁴⁷

6.2.14 Vyměněné role

Úvod

- Hra je zaměřená na to, aby si účastníci vyzkoušeli vžít se do role někoho jiného, a také na to, jak dobře se účastníci ve skupině znají. Doslova si účastníci při této hře vymění role a stanou se na čas svými spoluhráči.

Cíl aktivity

- Rozvoj empatie
- Účastník si uvědomí, jaký je jeho spoluhráč a jak se cítí

Věková kategorie

- Neomezená

Pomůcky

- Papír
- Psací potřeby

⁴⁷ Aktivitu zpracovala autorka bakalářského projektu.

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Účastníci si sednou společně do kruhu a rozdají si mezi sebou papíry a psací potřeby. Hry se budou účastnit i dospělí. Každý si vytvoří lísteček se svým jménem a hodí ho do misky. Následně si všichni losují lístečky tak, aby měl každý jméno svého spoluhráče, ale nikomu neříkají, koho mají na lístečku. Uprostřed stolu leží list, na kterém jsou rozepsané a nedokončené věty, jako jsou například: „Já jsem..., nemám rád/a, když..., bojím se..., často říkám..., přál/a bych si...“. Nyní mají za úkol převtělít se do osoby, jejíž jméno je na lístečku, a mluvit o sobě v první osobě dle rozepsaných vět na společném papíře. Účastníci hádají, kdo byl představován.

Hodnocení aktivity

- Tato hra je velmi zaměřená na to, jak dobře se zúčastnění znají. Zároveň ale může sloužit i k lepšímu poznání členů ve skupině. Účastníci se zamýšlí nad povahou a zájmy někoho jiného a přijmou je za vlastní.

Reflexe

- Děti řeknou, zda byla pravda to, co o nich říkal jejich kamarád.⁴⁸

6.2.15 Společenské hry

Úvod

- Děti si zahrají nějakou společenskou hru pro odpočínutí si od aktivit zaměřených na jejich rozvoj.

Cíl aktivity

- Odreagování
- Zábava

Věková kategorie

- Neomezená

⁴⁸ HERMOCHOVÁ, Soňa a Jana VAŇKOVÁ. *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. 2014, s. 140.

Pomůcky

- Deskové hry

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Děti sedí u stolu a hrají deskovou hru dle jejich vlastního výběru.

Hodnocení aktivity

- Společenské hry vedou ke stmelení kolektivu a mohou výrazně pomoci s vyrovnáváním se s prohrou dětem, které to nezvládají.

Reflexe

- Děti mají za úkol stát se figurkou a předvést, jak se hraje jejich oblíbená desková hra. Poté se jich vychovatel zeptá, jak se jim hrálo a jaké hry spolu často hrají.⁴⁹

6.2.16 Balónek

Úvod

- Aktivita bude probíhat v rámci výtvarné činnosti, ale zároveň se při ní děti zamyslí nad tím, co je dělá šťastnými, a naučí se, jak si zlepšit samy náladu.

Cíl aktivity

- Uvědomit si, co každého dělá šťastným a co má vliv na jeho dobrou náladu.

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Papíry
- Psací potřeby
- Pastelky, fixy

⁴⁹ Aktivitu zpracovala autorka bakalářského projektu.

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Děti mají za úkol namalovat balónek a do balónku namalovat nebo napsat vše, co je dělá šťastnými a díky čemu mají dobrou náladu. Nakonec každý představí, co má v balónku namalované nebo napsané, a všichni si o tom společně povídají. Diskuse bude obsahovat i to, jak si náladu sám zlepšit a snažit se o celkové nastavení pozitivní mysli.

Hodnocení aktivity

- Pro děti je důležité uvědomit si, že když se necítí dobře a jsou například smutní, mohou to nějak ovlivnit. Tato aktivita je zaměřená na to, aby si uvědomily, co je dělá šťastnými, a to rozvíjely.

Reflexe

- Diskuse⁵⁰

6.2.17 Ale já ANO!

Úvod

- Tato aktivita slouží k tomu, aby se děti naučily pracovat s vlastní agresivitou, i když nepřímou, při komunikaci. Děti reagují při konverzaci na odpovědi a názory svých kamarádů a učí se, že mohou vyjádřit svůj názor, aniž by to bylo něco špatného.

Cíl aktivity

- Naučit se ovládat agresi
- Naučit se respektovat jiný názor, než máme my
- Uvědomit si, že každý má právo na vyjádření svých názorů i pocitů

Věková kategorie

- 8–14 let

⁵⁰ HERMOCHOVÁ, Soňa a Jana VAŇKOVÁ. *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. 2014, s. 168.

Pomůcky

- Míč

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh aktivity

- Skupina účastníků, včetně dospělých, stojí v kruhu. Hru je lepší hrát venku. Vedoucí má v ruce míč a řekne o sobě nějaké tvrzení, například: „Jsem rád za to, jak vypadám,“ a předá míč účastníkovi vedle něj. Ten míč vezme, zamyslí se nad tvrzením, které řekl vedoucí, hodí míčem o zem a řekne: „Ale já ano“ nebo „ale já ne“. Dále řekne nějaké další tvrzení a předá míč někomu ze skupiny, ten reaguje stejně. Na konci, až se vystřídají všichni alespoň pětkrát, se rozvede diskuse o tom, jak se při aktivitě cítili, zda pro ně bylo těžké říct popravdě své pocity nahlas, zda mají problém někomu říct, že to cítí a mají jinak, zda byli respektováni a tak dále.

Hodnocení aktivity

- Poslední aktivita je nejvíce založená na otevření se ostatním. Jde o sdělení názoru a naučení se respektovat názor druhého. Podobná cvičení by děti měly trénovat často, aby nevznikaly zbytečné konflikty a odstranil se dětský egoismus.

Reflexe

- Děti anonymně napíší na papír, jak se při aktivitě cítili a proč.⁵¹

⁵¹ HERMOCHOVÁ, Soňa a Jana VAŇKOVÁ. *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. 2014, s. 154.

6.3 SOUTĚŽE

6.3.1 Seznámení s koňmi

Úvod

- Soutěž bude probíhat venku a bude zaměřená na rychlost, pozornost a skupinovou spolupráci.

Sociálně interakční forma

- Skupinová

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Papíry A3
- Psací potřeby, pastelky

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh soutěže

- Soutěž navazuje na předchozí přednášku o koních. Děti jsou rozdělené do dvou skupin po třech a dvou skupin po dvou. Děti dostanou papír o velikosti A3, psací potřeby a pastelky. Mají za úkol vypracovat referát o koních z informací, které si z přednášky zapamatovaly. Za obrázky koní a vizuální stránku budou přičteny body. Po uplynulém čase děti vystoupí a před všemi prezentují svůj referát. Zatím co jedna skupina prezentuje referát, ostatní bodují jejich prezentaci, a to dle následujících parametrů: 1–5 bodů za obsahovou část informací o koních, 1–5 bodů za výstup a prezentaci, 1–5 bodů za vizuální stránku referátu a 1–5 bodů za spolupráci v týmu. Bodují i instruktoři, vedoucí tábora i vychovatelé z dětského domova.

Vyhodnocení

- Soutěž vyhrává tým, který získá nejvyšší počet bodů. Do celkové táborové soutěže se každému členovi z výherního týmu připisuje 10 bodů, ostatním účastníkům soutěže se připisuje 5 bodů.⁵²

6.3.2 Veverky na lovu

Úvod

- Soutěž je zaměřená na skupinovou spolupráci a rychlost. Děti se rozdělí do dvou skupin a každá skupina se postaví diagonálně do rohů jízdárny.

Sociálně interakční forma

- Skupinová

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Víčka od plastových lahví

Časová náročnost

- 45 minut

Průběh soutěže

- Týmy stojí v rozích jízdárny a uprostřed je hromada víček od lahví. Vedoucí hry vysvětlí, že se nyní všechny děti proměnily na veverky, které si musí nasbírat co nejvíce oříšků na zimu. Oříšky pro veverky simulují víčka od plastových lahví. Na povel vedoucího hry se rozeběhnou a musí posbírat co nejvíce oříšků a donést je do svého domečku. Pokaždé smí vzít pouze jedno víčko. Je povoleno krást si oříšky vzájemně mezi týmy z domečků. Je nastavena časomíra na 10 minut, poté můžeme hrát znovu.

⁵² Soutěž zpracovala autorka bakalářského projektu.

Vyhodnocení

- Tým, který má po ukončení soutěže nejvíce oříšků, získává pro každého člena 2 body.⁵³

6.3.3 Minové pole

Úvod

- Při této soutěži hraje každý sám za sebe. Soutěž je ztížená tím, že děti budou mít zavázané oči. Soutěž je zaměřená na rozvoj orientace v prostoru.

Sociálně interakční forma

- Individuální

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Šátky
- Plechovky

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh soutěže

- Vyznačíme si trasu, kterou děti musí projít, a umístíme v ní staré plechovky. Děti se na startu podívají, kde jsou plechovky umístěné, a snaží se si jejich umístění zapamatovat. Dále si nasadí šátek přes oči a vydají se trasou tak, aby se nedotkly žádné plechovky, než dojdou do cíle. Každý střet s plechovkou se jim počítá jako trestný bod.

Vyhodnocení

- Když dorazí do cíle, odečtou si od 10 bodů své trestné body, a to je jejich získaný počet bodů ze soutěže.⁵⁴

⁵³ Při tvorbě soutěže se autorka inspirovala článkem HAVLÍKOVÁ, *hrajte si venku*.

6.3.4 Hasiči

Úvod

- Děti se při této soutěži promění v hasiče. Soutěž je zaměřená na rychlost a spolupráci, děti budou opět rozděleny do dvou týmů.

Sociálně interakční forma

- Skupinová

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- 4 velké kbelíky
- 8 větších plastových misek/ešusů

Časová náročnost

- 60 minut

Průběh soutěže

- Děti se rozdělí do dvou skupin a vytvoří dvě řady naproti sobě. Je důležité, aby soutěž probíhala venku, jelikož děti budou manipulovat s vodou. Na začátek každé řady děti se umístí velký kbelík naplněný vodou. Každý má v ruce prázdnou plastovou nádobu. Na konci řady se umístí prázdný velký kbelík. Vychovatel dětem vysvětlí, že dříve hasiči fungovali tak, že vytvořili řetěz z lidí a vodu si podávali mezi sebou. Cílem soutěže je naplnit prázdné kbelíky na konci vodou tak, že si ji děti budou přelévat z misky do misky dříve než druhý tým. Hraje se na tři vítězná kola. Na konci soutěže si vedoucí připraví vodní pistole a začnou vodní bitvu.

Vyhodnocení

- Tým, který naplní kbelík jako první, získává 3 body pro každého soutěžícího.⁵⁵

⁵⁴ Při tvorbě soutěže se autorka inspirovala článkem HAVLÍKOVÁ, *hrajte si venku*.

⁵⁵ Při tvorbě soutěže se autorka inspirovala článkem HAVLÍKOVÁ, *hrajte si venku*.

6.3.5 Závod košťat

Úvod

- Z názvu je zřejmé, že půjde o závod. Tábor je zaměřen na koně, avšak k této soutěži nebudeme potřebovat koně, ale koště.

Sociálně interakční forma

- Individuální

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- 8 košťat

Časová náročnost

- 30 minut

Průběh soutěže

- Na cestu se vyznačí start a o kus dál cíl. Děti se postaví na start a „nasednou“ obkročmo na koště tak, jako by si sedly na koně. Potom už jen čekají na odstartování instruktora a vyráží na koštěti k cíli. Závod můžeme zopakovat i vícekrát.

Vyhodnocení

- Ten soutěžící, který doběhne do cíle jako první, získává 5 bodů. Druhý soutěžící získá 3 body a třetí nejrychlejší získá 1 bod.⁵⁶

6.3.6 Miss kůň

Úvod

- Děti budou soutěžit o to, který kůň bude nejhezčí. Děti mají po celou dobu pobytu přiděleného svého koně, o kterého se starají, a právě s tímto koněm budou soutěžit. K dispozici mají různé mašle a stuhy a budou se snažit o to, aby jejich kůň vypadal nejlépe.

⁵⁶ Soutěž zpracovala autorka bakalářského projektu.

Sociálně interakční forma

- Individuální

Věková kategorie

- 8–14 let

Pomůcky

- Kůň
- Sada na čištění koně
- Mašle, stuhy, gumičky
- Vodítko na koně
- Ohlávka

Časová náročnost

- 60 minut

Průběh soutěže

- Děti mají hodinu čas na to, aby vyčistily svého koně a jakkoliv ho zkrášlily. Po uplynutí určeného času vyvedou koně na jízdárnu a začíná přehlídka. Bodování je na instruktorech, vedoucím tábora a vychovatelích z dětského domova.

Vyhodnocení

- Porota určí první, druhé a třetí místo a každý výherce získá 10 bodů.⁵⁷

⁵⁷ Soutěž zpracovala autorka bakalářského projektu.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo vytvoření projektu pro děti a mládež z Dětského domova Dagmar v Brně a snaha pomoci Dětskému domovu Dagmar v prevenci šikany mezi dětmi. Projekt se specializoval na navržení tábora u koní, prostřednictvím kterého se děti zúčastní aktivit podporujících kolektivní spolupráci, rozvoj kladných osobnostních vlastností, eliminaci agresivity a zlepšení psychického stavu vlivem environmentální výchovy. Děti na táboře přijdou do styku s cizími dospělými lidmi, takže zažijí novou zkušenost v respektování dospělé osoby, ale zároveň se sblíží se svými vychovateli z dětského domova. Důležitým cílem práce ale je, aby si děti mezi sebou vytvořily přátelské pouto, a tím projekt zastřešuje primární prevenci šikany.

V teoretické části projektu jsme se zabývali definováním pojmu šikana, její charakteristikou, definováním znaků, legislativního vymezení šikany na území České republiky a popisem základní struktury prevence u šikany. Dále jsme uvedli konkrétní zařízení, pro které je projekt navrhován, a to Dětský domov Dagmar v Brně. Stejně tak jsme uvedli jezdeckou stáj, která má poskytnout základní prostředky pro uskutečnění projektu, a to prostředí, ubytování, stravu, odborný výcvik na koních, koně se základní výstrojí, odborný personál v oblasti jezdeckví a práce s dětmi při dětských táborech. Zmínili jsme i disciplíny, které napomáhají při primární prevenci šikany. Tyto disciplíny jsou zvoleny výhradně tak, aby primární prevence probíhala v přírodě a u zvířat.

V praktické části projektu jsme navrhli informační a organizační strukturu projektu včetně personálního zabezpečení, financování, celkového vyčíslení a SWOT analýzy Dětského domova Dagmar. Dále jsme sestavili harmonogram tábora, aktivity a soutěže, které jsou specializované na práci s dětmi při primární prevenci. Výhradně se zaměřují na zdravý vývoj lidské osobnosti, na skupinovou spolupráci, na rozvoj důvěry, na uvědomění si důležitosti přátelství, na zlepšení vztahů v kolektivu formou společných zážitků a diskusí, ale také na zábavu a hezké vzpomínky.

LITERATURA

BENDL, Stanislav, 2013. *Prevence a řešení šikany ve škole*. Praha: ISV. Pedagogika (ISV). ISBN 80-86642-08-9.

DĚTSKÝ DOMOV BORŠOV. *Dokumenty* [online] [cit. 23. 8. 2021]. Dostupné z: <https://www.ddborsov.cz/dokumenty>

DĚTSKÝ DOMOV DAGMAR. *Úvodní stránka* [online]. [cit. 11. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.dddagmar.cz/>

DĚTSKÝ DOMOV DAGMAR. *Naši sponzoři* [online]. [cit. 14. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.dddagmar.cz/chcete-pomoci/na-i-sponzo-i>

DĚTSKÝ DOMOV DAGMAR. *Partnerské projekty* [online]. [cit. 14. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.dddagmar.cz/partnerske-projekty>

DĚTSKÝ DOMOV HODONÍN. *Dokumenty* [online]. [cit. 23. 8. 2021]. Dostupné z: <https://detskydomov-hodonin.cz/uredni-deska/dokumenty/>

HAVLÍKOVÁ, Magdalena. *Hrajte si venku: 15 tipů na hry a tvoření s dětmi v přírodě*. Aktu. 3. 7. 2017. Dostupné z: https://www.idnes.cz/onadnes/vztahy/hry-v-prirode-venku-na-zahrade-v-lese.A170629_214604_deti_haa

HERMOCHOVÁ, Soňa a Jana VAŇKOVÁ, 2014. *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce: od Atomů po Život na ostrově*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0727-6.

JEZDECKÝ KLUB ACABALLADO. *Stáj Němčany* [online]. [cit. 17. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.acaballado.cz/staj-nemcany/>

KOLÁŘ, Michal, 2001. *Bolest šikanování: [cesta k zastavení epidemie šikanování ve školách]*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-513-X.

KOLÁŘ, Michal, 2011. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-871-5.

Kol. Aut., 2018. *Školní vzdělávací program*. Dětský domov Dagmar.

KRAUS, Blahosla, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-383-3.

KIKALOVÁ, Kateřina a Miroslav KOPECKÝ, 2014. *Úvod do studia prevence závislosti dětí a dospívajících*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3928-0.

KLIK, Jan, 1995. *Léčebně pedagogické jízdy a voltižování*. In kol. autorů Hiporehabilitace. 1. vydání Praha: Nadace OF.

KULICHOVÁ, Jana a kol., 1995. *Hiporehabilitace*. 1. vydání Praha: Nadace OF.

MALÁ, Daniela, 2014. *Ekologické hry ve výuce*. Praha: Portál. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, pedagogická fakulta. Vedoucí práce RNDr. Jana Skýbová.

MIOVSKÝ, Michal., a kol., 2012. *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. Praha: Togga. ISBN 978-80-87258-74-3.

PETILLON, Hanns, 2013. *1000 her pro školy, kroužky a volný čas: od Atomů po Život na ostrově*. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0095-4.

PROCHÁZKA, Miroslav, 2012. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3470-5.

RYCHLÍKOVÁ, Berta, Pavel DOSTÁL a Jana DOSTÁLOVÁ, 2005. *Environmentální výchova: průřezové téma v rámci vzdělávacího programu pro ZŠ*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta. ISBN 80-736-8147-1.

ŘÍČAN, Pavel, 1995. *Agresivita a šikana mezi dětmi*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-049-9.

Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém: sborník příspěvků z konference: Praha, 19. března 2009, 2009. Brno: Tribun EU. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-857-8.

VOTAVA, Jiří, 2019. *Sociální pedagogika v prostředí školy: cíle, hodnoty, prevence*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství. ISBN 978-80-213-2996-6.

VELEMÍNSKÝ, Miloš, 2007. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. České Budějovice: Dona. ISBN 978-80-7322-109-6.

Zákon č. 561/2004 Sb. *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: (školský zákon)*. In: *Zákony pro lidi*, 24. září 2004. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561/zneni-20210227#cast1>

Zákon č. 359/1999 Sb., *o sociálně-právní ochraně dětí*. In: *Zákony pro lidi*, 9. prosince 1999. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359#cast1>

Zákon č. 109/2002 ze dne 5. února 2002 *o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*.

ŽILKA, Libor, ŠEVČÍKOVÁ, Renáta, HALÁKOVÁ, Dana, 2018. *Inspekční zpráva* [online]. [cit. 7. 10. 2021]. Brno: Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát. Čj. ČŠIB-1561/18-B.

Dostupné z:

file:///C:/Users/416135/Downloads/e866efff1787484298ea570a22058cdd_IZ_DD_31.%2010.%202018%20Dagmar%20Brno_%20supervize_%20t%C3%BDm+%C5%98I.pdf

PŘÍLOHA

Příloha 1. – Motivační plakát pro děti

ACABALLADO®

Letní tábor s koňmi

Pojďme si společně užít léto u koní :)

Termín:
Možný počet dětí: 8
Na co se můžete těšit?

- ♥ Naučíte se jezdit na koni
- ♥ Zažijete spoustu zábavných aktivit jako je stezka odvahy i táborák
- ♥ Vyjížděky na koních v krásné přírodě
- ♥ Naučíte se starat o koně, slepičky, ovce, kozy, pejsky a kočičky
- ♥ Můžete vyhrát táborovou soutěž a získat skvělou cenu
- ♥ Užijete si spoustu zábavy se svými přáteli
- ♥ Koupání v rybníce
- ♥ Přespání ve stáji na slámě

V případě zájmu kontaktujte svého vychovatele
Těšíme se na vás :)

Oficiální fotografie jsou z: <http://www.acaballado.cz/staj-nemcany/> a jsou schváleny majitelem.